09 53008235 Puhelin
0400196810 Matkapuhelin
panu.pokkyla@nordea.com

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Viite*: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta 83/2017*

Nordea Bank AB (publ) Suomen sivuliikkeen lausuma

Nordea Bank AB (publ) Suomen sivuliike (”Nordea”) kiittää lausuntopyynnöstänne 15.9.2017 koskien lain vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (”tunnistuslaki”) muuttamisesta (HE 83/2017 vp.). Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

Katsomme, ettei lakiesitys tue palvelujen digitalisointiin tai tietoyhteiskunnan kehittämiseen liittyviä tavoitteita, vaan vaarantaa niiden toteutumista heikentämällä ensitunnistamisen infrastruktuuria ja markkinoita. Sääntelyn tavoitteeksi asetettu järjestelmällinen ja tasavertainen markkinoiden avaaminen ei toteudu esitetyllä sääntelyllä, vaan sen seurauksena on lähinnä markkinatoimijoiden suosiminen. Tulos voi pahimmassa tapauksessa johtaa vääränlaiseen ja kestämättömään markkinoiden vinoutumiseen. Esitetyt sääntelykeinot kohdistuvat eri toimijoihin suhteettomalla tavalla eriarvoisesti.

Hyvää sääntelyä koskevissa tavoitteissa on useassa eri yhteydessä painotettu sääntelyn vaikutusten perusteellista arviointia. Esitetty sääntely ei perustu asiallisesti toteutettuun vaikutusarviointiin. Esimerkiksi Nordealta ei edes kuultu hallituksen esityksen taustalla olevassa selvitystyössä. Toteutettu arviointi on käsityksemme mukaan ollut tässä asiassa ollut tarkoitushakuista ja puutteellista.

Säännöksen tavoitteiden osalta huomiota on kiinnitetty vain verkkopankkitunnusten saatavuuteen eikä huomiota ole kiinnitetty muihin saatavilla oleviin tunnistusvälineisiin, eli esimerkiksi. sähköiseen henkilökorttiin sekä matkapuhelinoperaattoreiden tarjoamiin mobiilivarmenteisiin. Näistä molemmat välineet ovat olleet tarjolla pitkään, mutta muun muassa niiden maksullisuuden sekä huonon käytettävyyden vuoksi ne eivät ole kyenneet kilpailemaan verkkopankkitunnusten kanssa. Kilpailun ”kehittymät-

tömyys" on käsityksemme mukaan ilmiö, joka ei johdu ensitunnistamisen hinnoittelusta vaan siitä, että tuotteet eivät ole olleet muista syistä käyttökelpoisia. Tunnistusvälineiden liikkeellelaskun osalta esimerkiksi tietyt teleoperaattorit ovat kokonaan pidättäytyneet itse suorittamastaan tunnistusvälineen haltijan ensitunnistamisesta.

Esitetty hintasääntely voi myös merkittävästi haitata tunnistamisvälineiden käyttöä ja kehitystä tulevaisuudessa. Esimerkiksi tällä hetkellä mobiilivarmenne ei käsityksemme mukaan ole optimaalisin valinta tunnistusvälineeksi pankille muun muassa toisen maksupalveludirektiivin (PSD2) edellyttämän, tunnistuslaista erillisen vahvan tunnistamisen, toteuttamiseksi. Tällaisen palvelun subventointi muille tunnistusvälineiden tarjoajille asetetuilla lisäkustannuksilla estää aidon kilpailun syntymistä.

Henkilön henkilöllisyyden tunnistaminen, tarvittavien kirjausten tekeminen sekä järjestelmän päivittäminen ei varovaisestikaan arvioiden voi olla kustannuksiltaan muutamaa senttiä. Jos ensitunnistamisen kustannuksia ei ole tarkoitus huomioida hintasäätelyssä, seurauksena on tilanne, jossa esimerkiksi uusien toimijoiden pääsy markkinoille estetään.

Nyt sääntelyn kohteena oleva ensitunnistaminen edellyttää tunnistusvälineen saajan henkilökohtaista fyysistä tapaamista, joka aiheuttaa muun muassa henkilötyökustannuksia, toimitilakustannuksia ja järjestelmäkustannuksia sille taholle, joka tekee tunnistuksen. Käytännössä tätä fyysistä tunnistamista Suomessa tekevät tällä hetkellä lähinnä pankit, koska muilla toimijoilla ei ole halua järjestää toimintaansa fyysisen ensitunnistamisen edellyttämällä tavalla[1]. Pelkkä fyysinen tunnistaminen vaatii lähestulkoon 45 minuutin henkilökohtaisen tapaamisen kaikkine toimenpiteineen. Kustannusten tasosta saa hyvän kuvan siitä, että poliisi, jonka maksut perustuvat maksupalvelulain mukaisesti kustannuksiin, veloittaa pelkästä fyysisestä ensitunnistamisesta 47 euroa. Tältä osin Nordea huomauttaa, että lailla ei ole vaikutusta poliisin perimiin ensitunnistamisen kustannuksiin eli markkinoille jätetään yksi toimija, jolla on oikeus veloittaa kustannusperusteisesti yhdeksän kertaa kalliimpi maksu kuin esimerkiksi Nordea saisi veloittaa..

Nordea toteaa, että ministeriön näkemys kohtuullisesta ja oikeudenmukaisesta korvauksesta ei perustu mihinkään tietoon vaan puhtaakseen arvaukseen tai mielipiteeseen. Korvausta arvioitaessa ei ole huomioitu sitä, että vielä pitkään ensitunnistaminen tullaan tekemään fyysisesti ja että nämä kustannukset tulevat kasaantumaan Nordean kal-

[1] Ensitunnistamisessa tulee kyetä varmistamaan muun muassa asiakkaan esittämän henkilöllisyysasiakirjan aitouden varmistaminen, henkilöllisyysasiakirjan voimassaolo (esimerkiksi tarkistaminen poliisin ylläpitämästä rekisteristä) sekä ensitunnistamisessa käytettyjen tietojen dokumentointi ja säilyttäminen (nykyisin riittää, että esimerkiksi passista otetaan valokopio; passin tunnistetietojen käsittely konekielisesti edellyttää muutoksia ensitunnistajan tietojärjestelmiin).

taisten toimijoiden vastuulle muiden tunnistusvälineiden tarjoajien ”vapaamatkustaessa” ilman vastaavia kustannuksia. Muut toimijat ovat ilmeisesti katsoneet, että ensitunnistamisen kustannukset ovat niin suuret, että on helpompaa ostaa tunnistaminen palveluna esimerkiksi Nordealta.

Operaattoreiden osalta Nordea huomauttaa, että Elisa ja DNA:n asiakkaille mobiilivarmenne on maksullinen palvelu (hinta noin 2,90 euroa kuukaudessa). Telialla Prepaid asiakkaan ensitunnistaminen maksaa 35 euroa.[2] Nordea tarjoaa tämän palven asiakkailleen tällä hetkellä palvelun ilmaiseksi.

Yllämainitun perusteella Nordea pitää siten mahdottomana, että kustannuksia laskettaisiin ja arvioitaisiin mediaanin perusteella. Mediaanissa ei huomioitaisi eroa fyysisten ja sähköisten ensitunnistamisen välillä, vaikka niiden kustannusperuste on täysin eri. Käytännössä siis toimijat voisivat vaikuttaa hinnoitteluun laskemalla oman ensitunnistamisen sähköisen hintansa esimerkiksi 0,001 senttiin/kerta.

On epäselvää, miksi ensitunnistamisen määrän tulisi kasvaa esityksen myötä ja miten sen on tosiasiassa ajateltu kasvavan. Tunnistusvälineitä käyttävät asiakkaat eivät ole vuosien saatossa ottaneet mobiilivarmennetta käyttöön vaikka olisivat ilmaiseksi saaneet. Mobiilivarmenteen ominaisuudet eivät muutu luottamusverkoston luomisen myötä lainkaan. Operaattorit ovat omilla toimillaan jopa heikentäneet mobiilivarmenteen houkuttelevuutta asettamalla palvelulle 2,90 euron kuukausihinnan.

Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä pankkien tuottamiin tunnistuspalveluihin ja käyttävät verkkopankkitunnuksia laajasti jo nyt. Tarjolla on ollut myös muita välineitä, mutta niiden suosio on käytettävyytensä ja muista syistä jäänyt vähäisiksi. Tätä vähäisyyttä ei voida korjata nyt ehdotetulla lainsäädännöllä.

Ystävällisin terveisin

Panu Pöklylä
Senior Legal Counsel, OTK

Jyri Terämaa
Johtaja, OTL

[2] Tiedot kerätty Telian, DNA:n ja Elisan verkkosivuilta.